

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ

Навчальна дисципліна: “**Військова підготовка**”

Модуль 3.1. “**Тактична підготовка**”

Змістовий модуль 3.1.03. „**Управління діями механізованого взводу**”.

Заняття: **Лекція**

Тема 12. Основи застосування механізованого батальйону (роти).

Заняття № 1. Механізований батальйон (рота) під час розташування на місці та здійсненні маршу.

Зміст

I. Вступ.

II. Основна частина.

Навчальні питання:

1. Розташування механізованого батальйону (роти) у районах бойового призначення та у базовому таборі. Органи безпосередньої охорони. Склад і завдання.

2. План охорони та оборони підрозділу. Бойовий розрахунок.

3. Основи здійснення маршу механізованим батальйоном (ротою). Елементи похідного порядку підрозділів механізованого батальйону (роти).

4. Дії підрозділів на марші. Органи похідної охорони, їх склад і завдання.

III. Заключна частина.

Література:

1. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України, Ч. II, Ч III, Командування СВ ЗСУ, Київ, 2016.

2. Підручник сержанта механізованих військ. МОУ Київ, 2006.

3. Основи технічного забезпечення військ. Навчальний посібник. НУБіП України. 2011.

4. Тактична і тактико-спеціальна підготовка. Курс лекцій. НУБіП України. Київ, 2012.

5. Технічне забезпечення підрозділів в бою. Навчальний посібник. НУБіП України. 2011.

6. Тактична підготовка (курс вивчення дій в складі відділення (взводу), ДМ до СТІ 000Г.06Л.

1. Розташування механізованого батальйону (роти) у районах бойового призначення та у базовому таборі. Органи безпосередньої охорони. Склад і завдання.

Розташування на місці – організоване розміщення підрозділів у призначеному районі розташування: вихідному районі, районі зосередження, районі очікування, районі відпочинку та інших. Батальйону (роті) вказується основний і може призначатися запасний райони розташування.

При тривалому розташуванні на місці у вказаних районах може створюватись базовий табір.

Район розташування призначається на місцевості, яка має природні укриття і маскувальні властивості та забезпечує захист підрозділів від ЗМУ та ВТЗ, розосереджене і приховане їх розміщення, швидкий збір і проведення маневру в потрібному напрямку, зручність розміщення та відпочинку особового складу, а також сприятливі санітарно-епідемічні умови. Необхідно уникати розташування підрозділів поблизу населених пунктів, важливих об'єктів, які спрощують топогеодизичну прив'язку району розміщення (позицій) до місцевості та по яких можливе нанесення противником вогневих ударів та застосування ЗМУ і ВТЗ. Розташування підрозділів під лініями електропередач, поблизу газо- та нафтопроводів, іншими потенційно небезпечними об'єктами не допускається.

Розташування підрозділів у населених пунктах здійснюється в холодну пору року або в умовах тривалої негоди, коли на улаштування укриттів поза населеними пунктами немає часу. При цьому займаються населені пункти, з яких евакуйовані місцеві мешканці, а якщо цього не зроблено – організовується їх відселення.

Район розташування батальйону включає райони розташування механізованих (танкових) рот, інших штатних і доданих підрозділів, позиції (маршрути дій, рубежі розгортання) сторожової (безпосередньої) охорони. Розмір району розташування батальйону на місці може бути до **10 км²**, роти – **1,5-2 км²**.

Підрозділи батальйону (роти) займають райони розташування по мірі підходу з маршу, відразу розосереджуються і маскуються, при цьому чергові вогневі засоби знаходяться в постійній готовності до негайного відкриття вогню. Зупинка колон на дорогах в очікуванні розташування у призначеному районі не допускається.

Батальйон у призначеному районі розташовується поротно. Порядок їх розміщення залежить від характеру майбутніх дій, тривалості перебування в районі, умов обстановки і властивостей місцевості. Відстань між ротами повинна забезпечувати розосереджене їх розташування, здійснення маневру і може бути **1-1,5 км**.

Механізована (танкова) рота в призначеному їй районі розташовується вздовж маршруту висування, використовуючи захисні та маскувальні властивості місцевості. Відстань між взводами може бути **300-400 м**, між танками, БМП (БТР) на відкритій місцевості – **100-150 м**.

Мінометна (артилерійська) батарея батальйону розташовується в повному складі або повзводно на загрозливих напрямках, перебуваючи в готовності до зайняття вогневих позицій і відкриття вогню.

Гранатометний і протитанковий підрозділи батальйону розташовуються з механізованими ротами. Вогневі розрахунки (обслуги) цих підрозділів можуть виділятися для посилення органів сторожової охорони.

Підрозділ ППО займає стартові (вогневі) позиції в місцях, які забезпечують можливість ведення вогню по літаках, вертольотах та інших повітряних цілях. Окремі вогневі розрахунки можуть використовуватися для ведення вогню прямою наводкою по наземному противнику на найбільш імовірних напрямках його появи.

Розвідувальний взвод розташовується, як правило, поблизу ксП батальйону.

Підрозділи тилового і технічного забезпечення розміщуються в глибині району батальйону з урахуванням зручності забезпечення підрозділів.

Батальйон (рота) при розташуванні на місці повинен бути в постійній готовності до відбиття нападу противника, виходу з під його удару, здійснення маневру до нового району і виконання інших завдань, які раптово виникають.

Інженерне обладнання району розташування починається негайно з прибуттям підрозділів, а за можливості і завчасно. Поблизу машин особовий склад обладнує відкриті або перекриті щілини, а за наявності часу влаштовує бліндажі і сховища. Для озброєння і техніки, зенітних і чергових вогневих засобів, підрозділів на позиціях охорони, а також для боєприпасів, ПММ та інших МтЗ обладнуються окопи й укриття.

Місця розташування підрозділів, ОВТ, позиції охорони і чергових вогневих засобів ретельно маскуються в першу чергу від засобів повітряної та візуальної розвідки противника. Радіо- і тепловипромінювальні об'єкти покриваються спеціальними засобами (екранами), поблизу них обладнуються хибні об'єкти (теплові пастки). Маскування перевіряється візуальним спостереженням.

У батальйоні призначається черговий підрозділ у складі взводу, який може перебувати у районі розташування своєї роти в постійній готовності до виконання завдань, які раптово виникають, у тому числі гасіння пожеж у районі розташування батальйону та поблизу нього.

Рішенням командира батальйону (роти) для виконання завдань з відбиття нападу противника можуть створюватися бронегрупа, протидиверсійна група, резервна група тощо.

В кожному підрозділі організовується безпосередня охорона, яка здійснюється патрулями, що несуть службу шляхом обходу зовнішнього периметру розташування підрозділу і постійним чергуванням спостерігачів на ксП. Крім цього для охорони особового складу, озброєння і техніки інших важливіих об'єктів призначається добовий наряд.

На під'їзних шляхах до району розташування батальйону (роти) можуть виставлятися контрольно-пропускні пункти, постійні або тимчасові блокпости.

Пересування особового складу і техніки обмежується. Особовому складу, який не виконує завдання в складі підрозділів охорони, забороняється вихід за межі району розташування.

У районі розташування і поблизу нього розвідуються наявні дороги і підготовлюються шляхи маневру підрозділів і виходу з району.

У разі призначення району розташування у населених пунктах, підрозділи розміщуються ближче до околиці. Під укриття пристосовуються підвальні приміщення будинків, наявні сховища та інші міцні споруди.

КсП батальйону (роти) розміщується та обладнується з урахуванням

ефективного управління підрозділами під час перебування в районі розташування і виходу з нього. Між ксП (сП) встановлюється проводовий зв'язок.

Штаб батальйону (командир роти) розробляє схему охорони та оборони району розташування батальйону (роти) з необхідними розрахунками та організовує оповіщення підрозділів про безпосередню загрозу і початок застосування противником ЗМУ, ВТЗ, появу засобів повітряної розвідки, напад повітряного та наземного противника, РХБз, виникнення пожежі, тощо.

Крім того, штаб визначає та погоджує зі старшим штабом порядок взаємного розпізнавання та пропуску підрозділів через район розташування свого підрозділу.

Зміна району розташування батальйону (роти) здійснюється за вказівкою старшого командира. У разі раптового застосування противником ЗМУ, високоточної, запальної зброї або систем дистанційного мінування, зміна району може здійснюватися за рішенням командира батальйону (роти) з подальшою доповіддю про це старшому командирі.

Для виходу з району, який дистанційно заміновано противником, групою розгородження батальйону та групами розмінування підрозділів пророблюються проходи за допомогою комплектів розмінування, шляхом розстрілу мін та іншими способами.

Сторожова охорона організовується з метою недопущення проникнення розвідки противника до підрозділів, які охороняються, завчасного виявлення наземного противника і попередження про нього та оборони вказаного рубежу (позиції) в разі його нападу. Вона організовується навколо району розташування підрозділів і повинна перехоплювати всі основні дороги і підступи до нього.

В батальйоні сторожова охорона здійснюється сторожовими постами в складі відділення (танка), що виставляються на віддаленні до **1500 м** та секретами в складі **2-3 осіб** на відстані до **400 м** від району розташування підрозділів. На найбільш небезпечних (імовірних) підступах до району розташування виставляються засідки.

На найнебезпечніших напрямках сторожова охорона може здійснюватись сторожовими загонами в складі посиленої роти і сторожовими заставами в складі посиленого взводу.

Сторожовому загону (заставі) вказується смуга охорони і рубіж оборони. Ширина смуги охорони для батальйону може бути до **10 км**, для роти – до **5 км**, для взводу – до **2 км**.

Віддалення сторожового загону (застави) від району розташування підрозділів залежить від її складу і може бути **5-15 км**. Воно повинне забезпечувати підрозділам проведення маневру, організований вступ у бій та можливість підтримки дій сторожової охорони.

Особовий склад сторожової охорони повинен бути в постійній бойовій готовності, дотримуватись встановленого порядку чергування і відпочинку, заходів маскування та виявляти високу пильність. Під час несення служби особовий склад розміщується приховано, нічим себе не виявляючи. У нічний час і в умовах обмеженої видимості використовуються прилади нічного бачення та збільшується кількість особового складу для несення служби.

З отриманням даних про появу противника або застосування ним ВТЗ, систем дистанційного мінування командир сторожового загону (застави) доповідає про це командирі, який вислав охорону, та інформує сусідів.

Дрібні групи противника, які намагаються проникнути до району розташування підрозділів, що охороняються, сторожовий загін (застава) захоплює в полон або знищує. При нападі противника, який переважає, батальйон (рота) стійко утримує зайнятий рубіж і забезпечує розгортання та вступ у бій підрозділів, які охороняються.

2. План охорони та оборони підрозділу. Бойовий розрахунок.

Під час заняття базового табору штабом батальйону для організації повсякденної діяльності відпрацьовуються та ведуться наступні документи:

- робоча карта чергового штабу батальйону;
- відомості про бойовий та чисельний склад підрозділів, які перебувають у базовому таборі та виконують поставлені завдання в районах призначення;
- план охорони і оборони базового табору;
- план світлового забезпечення базового табору;
- схема єдиних орієнтирів з визначенням їх номерів, відстані та умовних найменувань; витяг з таблиці сигналів оповіщення та взаємодії;
- витяг із таблицю термінових донесень з їх зразками; схема розміщення підрозділів у базовому таборі; витяг із схеми організації зв'язку та радіоданих;
- бойовий та чисельний склад сил і засобів охорони і оборони та підрозділів, що їх підтримують; графік перевірки несення служби підрозділами, які залучаються до охорони і оборони; витяг з наряду на вихід бойової та іншої техніки.

Основним документом організації охорони та оборони є План охорони та оборони.

На Плані охорони і оборони відображаються:

- орієнтири та їхні номери, умовні назви елементів місцевості та відстань до них;
- розміщення батальйону з розподілом на зони: паркову та житлову по підрозділам, адміністративну та зону охорони (оборони); місця встановлення технічних засобів розвідки та сигналізації (типу СБРЗ, ПСНР-5, РСА 1К18 “Реалія”, МРСА “Табун”);
- райони, місця розміщення чергових підрозділів та вогневих засобів, їх шляхи висування, рубежі (райони) розгортання та завдання щодо нанесення вогневого ураження і знищення противника;
- система спостереження (місця розгортання спостережених постів, їх основні та запасні сектори спостереження), порядок її нарощування вночі та забезпечення огляду потаємних ділянок місцевості (місця розташування секретів, постів підслуховування та інше);
- система вогню (ділянки зосередженого та рубежі загороджувального вогню артилерії на підступах до базового табору відповідно до зон безпеки; смуги вогню підрозділів та додаткові сектори стрільби підрозділів та бойових машин, ділянки зосередженого вогню підрозділів, зона суцільного багат шарового вогню усіх видів зброї навколо табору, підготовлені вогневі рубежі та рубежі переходу в атаку мобільного резерву);
- система інженерних загороджень, яка на підступах до базового табору діє в поєднанні з системою вогню та природними перешкодами (мінні поля,

групи мін, вузли загороджень, завали, інші протитанкові й протипіхотні перешкоди та підготовлені до зруйнування (мінування).

3. Основи здійснення маршу механізованим батальйоном (ротою). Елементи похідного порядку підрозділів механізованого батальйону (роти).

Батальйон (рота) завжди повинен бути готовим до пересування в умовах постійної загрози застосування противником ЗМУ, ВТЗ, систем дистанційного мінування, авіації, повітряних десантів, дій ДРС противника та НЗФ, РХБ забруднення, руйнування доріг і переправ, а також протидії руху колон з боку цивільних осіб.

Батальйон (рота) може здійснювати пересування своїм ходом (маршем) або перевозитися різними видами транспорту. Пересування також може здійснюватися комбінованим способом (перевезенням та маршем). Основний спосіб пересування батальйону (роти) – марш. Незалежно від способу пересування батальйон (рота) повинен здійснювати його організовано, приховано і з високими темпами.

Марш – організоване пересування військ у колонах дорогами і колонними шляхами з метою виходу у призначений район або на визначений рубіж у встановлений час у повному складі в готовності до виконання бойового завдання.

Марш може здійснюватися в передбаченні зустрічі з противником і вступу в бій або поза загрозою зіткнення з противником. За напрямком він може здійснюватися до фронту, вздовж фронту або від фронту в тил. У всіх випадках марш здійснюється приховано, вночі або за інших умов обмеженої видимості, а в бойовій обстановці та в тилу своїх військ – і вдень.

Батальйон (рота) може здійснювати марш у складі основних сил бригади (батальйону) або самостійно. Крім того батальйон на марші може призначатись у передовий загін (авангард), рота – в головну, бокову або тильну похідну заставу.

Середня швидкість руху батальйону (роти) на марші визначається відношенням довжини маршруту (відстані добового переходу) до загального часу руху, без врахування часу на привали. Вона залежить від дорожніх умов, технічних можливостей і стану техніки та може бути: для змішаних і танкових колон – **20-25 км/год**, автомобільних колон – **25-30 км/год**. У разі здійснення маршу пішим порядком середня швидкість руху може бути **4-5 км/год**, на лижах — **5-7 км/год**.

Під час пересування в гірській, лісисто-болотистій місцевості, за наявності глибокого сніжного покриву та за інших несприятливих умов середня швидкість руху може значно зменшуватися.

У всіх випадках марш повинен здійснюватися з максимально можливою швидкістю за даних умов, які залежатимуть від технічних можливостей техніки, стану шляху пересування та погодних умов.

Середня швидкість витягування колони з району розташування до вихідного пункту (рубежу) та втягування в район зосередження становить **10-15 км/год**.

Протяжність добового переходу може бути: для змішаних і танкових колон – до **250 км**; автомобільних колон – до **300 км**, добового переходу, який здійснюється в несприятливих умовах, – до **150-200 км**, а іноді й менше.

Час руху, в залежності від умов здійснення маршу, може складати **10-12**

годин на добу, а в несприятливих умовах і менше.

Батальйон (рота) здійснює марш, як правило, однією колоною. Дистанції між підрозділами і машинами в колоні повинні бути **25-50 м**. Під час руху на відкритій місцевості, з підвищеною швидкістю, а також у складних умовах і за обмеженої видимості дистанції між машинами збільшуються і можуть бути до **100-150 м**.

Батальйону (роті) для здійснення маршу призначається **маршрут руху**, в окремих випадках батальйону може бути призначено декілька маршрутів або смуга висування.

Маршрути руху вибираються дорогами, що пролягають переважно лісовими масивами, лісопосадками та іншою місцевістю з маскувальними властивостями, які забезпечують приховане пересування підрозділів на марші. Вони не повинні, за можливості, проходити через населені пункти, вузли доріг, тіщини та поблизу підприємств атомної енергетики, хімічної промисловості та інших потенційно небезпечних об'єктів.

У всіх випадках батальйону (роті) призначається один, а в окремих випадках – два запасних маршрути. Вони використовуються за вказівкою старшого командира, або за рішенням командира батальйону (роті) в умовах, коли пересування основним маршрутом неможливо. У будь-якому випадку на кожному з маршрутів передбачаються дублюючі (обхідні) маршрути потенційно небезпечних ділянок.

Вихідний рубіж (пункт) і рубежі (пункти) регулювання призначаються для своєчасного й організованого початку і здійснення маршу. Віддалення вихідного рубежу (пункту) від району розташування повинне забезпечувати витягування колони батальйону (роті) і становить **5-10 (2-3) км**. Рубежі (пункти) регулювання, як правило, призначаються через **3-4 год** руху.

Привали, денний (нічний) відпочинок призначаються для перевірки стану озброєння та техніки, їх технічного обслуговування, прийому їжі й відпочинку особового складу. Привали призначаються тривалістю до **1 год**, через **3-4 год** руху, у другій половині добового переходу призначається привал тривалістю до **2 год**. Наприкінці кожного добового переходу призначається денний (нічний) відпочинок.

У разі здійснення маршу з пункту постійної дислокації або після тривалого перебування у районі зосередження, упродовж першої години руху може призначатися коротка зупинка до **15-20 хв** для огляду техніки.

Похідний порядок батальйону (роті) будується: в передбаченні зустрічі з противником і вступу в бій – виходячи із замислу майбутнього бою; поза загрозою зіткнення з противником – з урахуванням зручності руху та маскування від його засобів розвідки. Він включає похідну охорону і колону основних сил, а в батальйоні, крім того, – підрозділи тилового і технічного забезпечення.

У всіх випадках побудова похідного порядку повинна забезпечити високу швидкість руху, найменше напруження сил особового складу і збереження бойової техніки, можливість відбиття раптового нападу противник з засідки, а також захист від ЗМУ, ВТЗ і маскування від технічних засобів розвідки противника.

Доданий механізованому батальйону (роті) танковий підрозділ може пересуватись у голові колони, а доданий танковому батальйону (роті) механізований підрозділ розподілятися поміж танковими ротами (взводами) і

пересуватись в їх похідних порядках за танками або призначається в похідну охорону.

Штатна і додана артилерія, може здійснювати марш у голові колони основних сил батальйону за кСП в готовності підтримати вогнем дії ГПЗ (ГД) або прямувати за бойовими підрозділами батальйону.

Засоби ППО пересуваються в голові колони основних сил або рівномірно розподіляються в колонах механізованих (танкових) підрозділів і ведуть безперервну розвідку та оповіщення про дії повітряного противника. Частина з них пересувається з ГПЗ (ГД).

Протитанковий і гранатометний підрозділи прямують за ГПЗ або за головною ротою основних сил батальйону.

У передбаченні зустрічі з противником і вступу в бій від батальйону, який діє у передовому загоні (авангарді) або у голові колони основних сил, може висилатися розвідувальний дозор. Якщо розвідувальний дозор не висилається завчасно, то підрозділ, призначений для цього, здійснює марш у голові колони основних сил батальйону за кСП.

Підрозділи тилового і технічного забезпечення без сил і засобів, що виділені в замикання похідної колони батальйону, висуваються за колоною його основних сил. Залежно від умов обстановки і місцевості з метою збільшення швидкості пересування вони можуть здійснювати марш за окремим маршрутом руху, а також за рішенням старшого командира включатися до складу колони підрозділів тилового і технічного забезпечення старшого командира і приєднуватися до батальйону на привалах (у районах відпочинку). МПБ прямує з підрозділами тилового і технічного забезпечення, а в передбаченні вступу у бій – за підрозділами, призначеними для дій у першому ешелоні.

В батальйоні організовується технічне замикання колони, до складу якого виділяються евакуаційні і ремонтні засоби, транспорт з паливом і МтЗ, а також медичний працівник.

Командир батальйону, в залежності від обстановки, висувається в голові колони основних сил батальйону або в її складі, командир роти – як правило в голові колони роти. Звіряючи по карті маршрут руху, командир батальйону (роти) відслідковує обстановку і керує діями розвідки, похідної охорони та підтримує встановлений порядок здійснення маршу.

Під час управління підрозділами на марші використання радіозасобів максимально обмежується, вони працюють тільки на прийом. Передача команд (сигналів) здійснюється переважно рухомими засобами зв'язку, а в підрозділах, крім того, – встановленими сигналами. У разі зустрічі з противником з початком бою радіозв'язок використовується без обмежень.

Контроль за рухом колони під час маршу здійснюється по радіомережі комендантської служби та через комендантські пости. На комендантському посту командир батальйону (роти) повідомляє номер своєї колони, інформацію про стан пройденної ділянки дороги і про обстановку на ній, техніку, яка відстала або вийшла з ладу та отримує інформацію про стан наступної ділянки руху і розпорядження, що надійшли для нього.

4. Дії підрозділів на марші. Органи похідної охорони, їх склад і завдання.

До початку маршу з особовим складом батальйону (роти) проводяться

тренування з відпрацювання дій з відбиття раптового нападу повітряного та наземного противника, у разі потрапляння колони у засідку, блокування колони цивільними особами, наданню першої медичної допомоги та евакуації поранених. Відпрацьовуються способи управління підрозділами у разі відсутності радіозв'язку. В підрозділах організується підготовка ОВТ з урахуванням особливостей умов здійснення маршруту.

Марш батальйону (роти) починається з моменту проходження головою колони основних сил вихідного пункту (рубежу).

Вихід на маршрут руху повинен здійснюватися у сформованому похідному порядку. Попереду основних сил батальйону (роти) в установлений час на маршрут руху виходить розвідувальний орган (якщо він призначається) і похідна охорона.

Побудова колони основних сил проводиться під час витягування із району розташування. Витягування колон до вихідного рубежу (пункту) і проходження рубежів (пунктів) регулювання здійснюється з таким розрахунком, щоб підрозділи проходили їх головами колон у точно визначений час з встановленими швидкостями руху і дистанціями.

Підрозділи на марші повинні суворо дотримуватись встановленого порядку, особливо швидкості руху, дистанції, заходів безпеки і вимог маскування. Обгін колони іншою допускається тільки з дозволу старшого командира, при цьому колона, яку потрібно обігнати, зупиняється на правому узбіччі або праворуч від дороги. Рух цивільних транспортних засобів поряд (паралельно) із колоною підрозділу не допускається.

Тіснини, тунелі і мости батальйон (рота) проходить безупинно з максимально можливою швидкістю. Під час руху небезпечними ділянками маршруту організуються їх огляд пішими дозорними та вживаються заходи для забезпечення безупинного руху.

Великі населені пункти обходяться. За відсутності обхідних шляхів, рух колон здійснюється паралельними вулицями, скупчення техніки в межах міста не допускається. На перехрестях, де ускладнене орієнтування, виставляються добре видні покажчики або регулювальники руху.

Водні перешкоди долаються безупинно, вбхід, підрозділами на плаваючих бойових машинах – на плаву, танковими підрозділами – під водою. При утворенні на переправі затору підрозділи зупиняються на підступах до неї.

Напад противника на колону із засідки відбивається щільним вогнем підрозділу з найближчих укриттів з усіх видів зброї. Вживаються усі можливі заходи для виведення колони з-під удару при цьому, за можливості, не використовується узбіччя у зв'язку з можливим його мінуванням. Маневр техніки та дії особового складу маскуються димами (аерозолями).

Підрозділи, які не були атаковані, з ходу розгортаються для рішучої атаки противника у фланг і тил та знищують його, враховуючи ймовірність дії групи прикриття засідки. Командир батальйону (роти) відновлює управління підрозділами та керує їх діями з відбиття нападу і виведення колони з-під удару, викликає та корегує вогонь артилерійських підрозділів і удари авіації старшого командира.

У разі застосування противником засобів РЕБ управління підрозділам здійснюється встановленими візуальними та звуковими сигналами.

Зайняття вогневих позицій артилерійськими підрозділами для ВУП повинно проводитися, за можливості, до вступу в бій основних сил батальйону (роти). Під час подолання бар'єрних рубежів (ділянок) артилерія може

розгортатися завчасно і залишатися на вогневих позиціях до закінчення проходження підрозділами батальйону бар'єрного рубежу (ділянки).

Під час блокування ділянки маршруту руху цивільними особами похідна охорона своєчасно виявляє блокувані ділянки; за можливості встановлює кількісний склад тих, хто його блокує, і наявність у них зброї.

В цих умовах командир батальйону (роти) зобов'язаний вжити усіх необхідних заходів для забезпечення продовження руху колони, недопущення захоплення особового складу, ОВТ і МтЗ та виведення його з ладу.

У разі неможливості продовження руху командир батальйону (роти) організовує кругову оборону колони та призначає варту, яка несе службу доти поки ділянка маршруту не буде деблокована.

Для деблокування ділянки маршруту, насамперед використовуються несилові заходи переконання цивільних осіб, а також можуть застосовуватися фізична сила або, попереджувальні постріли окремими вогневими засобами.

У крайньому випадку у разі загрози життю і здоров'ю особового складу з боку тих, хто блокує колону, командир батальйону (роти) має право віддати наказ відкрити вогонь по нападниках на ураження.

В разі необхідності командир батальйону (роти) визначає обхідний маршрут руху, ставить завдання похідній охороні щодо його розвідки, а основним силам щодо зміни маршруту руху та виводить підрозділи на визначений маршрут.

Відбиття ударів повітряного противника на марші здійснюється під час руху, з короткої зупинки, або зі стартових (вогневих) позицій поблизу маршруту руху вогнем підрозділу ППО та виділених для цього чергових вогневих засобів механізованих (танкових) підрозділів.

З отриманням сигналу оповіщення про повітряного противника люки БМП (БТР) і танків (крім люків, з яких буде вестися вогонь) закриваються, швидкість руху і дистанції між машинами збільшуються, зенітні засоби приводяться у готовність до відкриття вогню. Виявленні повітряні цілі знищуються.

У разі виявлення РХБз батальйон (рота) продовжує рух. У БМП (БТР) і танках перед подоланням зон зараження люки, двері, бійниці закриваються та вмикаються системи колективного захисту. Особовий склад під час пересування в пішому порядку і на відкритих машинах одягає засоби індивідуального захисту. Зони з високим ступенем зараження обходяться, у разі неможливості обходу – долаються з максимальною швидкістю з використанням засобів індивідуального і колективного захисту.

Часткова спеціальна обробка підрозділів на марші проводиться за розпорядженням командира батальйону (роти) після виходу їх із зон зараження, а в разі потрапляння отруйних речовин на шкірні покриви і стрілецьку зброю – негайно. Повна спеціальна обробка проводиться за розпорядженням старшого командира в районах спеціальної обробки перед районом зосередження (відпочинку).

У разі застосування противником ЗМУ або ВТЗ командир батальйону (роти) вживає заходів щодо ліквідації наслідків їх застосування, відновлення боєздатності підрозділів і продовження руху.

У разі застосування противником запалювальної зброї або під час подолання району пожежі командир батальйону (роти) швидко виводить колону з району пожежі, організовує гасіння вогнищ на озброєнні і техніці,

рятування особового складу та надання постраждалим медичної допомоги, після чого колона продовжує рух.

Для захисту від ВТЗ противника в ході руху і на привалах максимально використовуються поля радіолокаційної невидимості, утворені складками місцевості й місцевими предметами. Під час руху відкритими ділянками маршруту не допускається скупчення машин і зупинка колон, швидкість руху і дистанції між машинами збільшуються. Райони пожеж і руйнувань на маршруті руху долаються на максимальній швидкості.

Мінні поля противника, встановлені дистанційним способом, позначаються та обходяться, а в разі неможливості їх обходу – долаються проходами, проробленими доданими інженерно-саперними підрозділами, позаштатними групами розгородження батальйону і групами розмінування рот.

Машини, які вийшли з ладу в ході маршу, зупиняються на правому узбіччі дороги або відводяться убік. Механіки-водії (водії) виявляють причини несправностей і вживають заходів для їх усунення. Технічне замикання колони батальйону надає допомогу механікам-водіям (водіям) у ремонті несправних машин, а в разі неможливості відремонтувати їх своїми силами, передає евакуаційним і ремонтним підрозділам старшого командира.

Після усунення несправностей машини продовжують рух, приєднуючись до колони, яка проходить. Місця в колонах своїх підрозділів вони займають на привалах.

Поранені та хворі після надання їм медичної допомоги евакуюються до найближчих медичних підрозділів, військових частин, установ, а в разі неможливості евакуації прямують зі своїми підрозділами.

На привалах побудова колони не порушується, машини зупиняються на правому узбіччі дороги **не ближче 10 м** одна від одної або на встановленій командиром дистанції. Бойова техніка ставиться під крони дерев, у радіолокаційній тіні місцевих предметів, а на відкритій місцевості маскується штатними маскувальними покриттями і місцевими матеріалами.

Особовий склад виходить з машин тільки за командою (сигналом) своїх командирів і розташовується для відпочинку праворуч від дороги. У машинах залишаються спостерігачі, чергові кулеметники (навідники гармат) і радіотелефоністи (радисти) командирських машин. Екіпажі машин (обслуги), механіки-водії (водії) проводять контрольний огляд озброєння та техніки та разом з особовим складом, призначеним для надання їм допомоги, проводять технічне обслуговування.

Підрозділ ППО на привалі займає стартову (вогневу) позицію або залишається в колоні на своєму місці в готовності до відкриття вогню. Чергові стрільці-зенітники розташовуються поблизу своїх машин у готовності до знищення повітряних цілей противника.

У районі денного (нічного) відпочинку підрозділи розосереджуються в призначених їм районах у порядку, який забезпечує постійну готовність до відбиття нападу противника, здійснення маневру для витягування колони з району для продовження маршу або вступу в бій.

В будь-яких умовах здійснення маршу створюється похідна охорона, склад і завдання якої визначається рішенням командира батальйону (роти).

Похідна охорона повинна забезпечити безперешкодний рух основних сил батальйону (роти), унеможливити раптовий напад на них наземного

противника і проникнення наземної розвідки та ДРГ, а також забезпечити вигідні умови для вступу в бій.

Для охорони колони батальйону, яка прямує в передовому загоні або авангарді, у напрямку руху на відстань **5-10 км** висилається ГПЗ в складі до посиленої роти або взводу; на загрозові фланги й у тил, за необхідності – БПЗ, ТПЗ в складі до посиленого взводу на відстань **до 5 км**. ГПЗ силою до роти висилає ГД у складі взводу на відстань **3-5 км**, ГПЗ силою до взводу (ГД) – дозорне відділення (танк) на відстань, яка забезпечує спостереження за ним і підтримку вогнем. Якщо марш здійснюється в особливих умовах, похідна охорона висилається на менше, ніж зазвичай віддалення.

Від батальйонів, які здійснюють марш у складі головних сил бригади, зазвичай висилаються головні дозори, а від замикаючого батальйону – і ТПЗ.

За необхідності, на найнебезпечніші ділянки маршруту під час проходження колони для зайняття та утримання вигідних рубежів (пунктів) на них виставляються нерухомі бокові застави або блокпости.

Для огляду місцевості від похідної застави (ГД) в напрямку руху і в сторони флангів може висилатися дозорне відділення (танк) або піший дозор.

В умовах можливого блокування колони цивільними особами у похідну охорону можуть призначатися загони (групи) розблокування зі складу підрозділів ВСП, НГ МВС, МВС.

Командир роти (взводу), призначеної в ГПЗ (ГД), під час підготовки до дій повинен: з'ясувати завдання колони, яку охороняє, своє завдання і час готовності до його виконання; вивчити по карті маршрут руху і характер місцевості; визначити рубежі ймовірної зустрічі з противником, а також місця можливих його засідок і визначити порядок дій при зустрічі з противником ГД (дозорного відділення (танка) і основних сил похідної охорони; визначити склад чергових вогневих засобів та спостерігачів, а також організувати підготовку підрозділу до маршу.

У встановлений час рота (взвод), яка призначена в ГПЗ (ГД), проходить вихідний пункт і рухається за вказаним маршрутом з встановленою швидкістю. Командир роти (взводу) прямує в голові колони і звіряє маршрут руху з картою. Зруйновані ділянки доріг, мости, завали на маршруті руху та заміновані ділянки рота (взвод) обходить, позначаючи покажчиками місця зруйнувань (мінування) і напрямок обходу. Якщо обхід неможливий або на влаштування проходу в руйнуваннях (завалах) потрібно часу менше, ніж на обхід, то ГПЗ (ГД) пророблює прохід. При дистанційному мінуванні маршруту руху вихід машин з мінного поля здійснюється в колоні проходом, проробленим у найкоротшому напрямку; техніка, яка опинилась поза ділянкою мінування, обходить її. Про загородження, зони зараження, райони руйнувань і шляхи їх обходу, а також про зустріч з противником командир роти (взводу) доповідає командирі, який його вислав.

Для недопущення раптового нападу противника на потенційно небезпечній ділянці маршруту руху (об'єкті), ГПЗ (ГД) у повному складі або частиною сил може займати оборону на вигідному рубежі та утримувати його доки поки колона основних сил не мене небезпечну ділянку (об'єкт). У цьому випадку на місце похідної охорони рішенням командира батальйону (роти) може призначатися інший підрозділ.

Під час зупинки на привал ГПЗ (ГД) займає вигідний рубіж, організовує спостереження і перебуває в постійній готовності до відбиття нападу противника.

З виходом у район відпочинку ГПЗ (ГД) займає вигідний (зазначений) рубіж і виконує завдання сторожової охорони, перебуваючи у постійній готовності до відбиття нападу противника. Командир роти (взводу) вказує підрозділам позиції, смуги вогню та уточнює порядок дій у разі появи противника. У районі відпочинку похідна охорона може замінитися підрозділом, призначеним у сторожову охорону.

Підрозділ, що діє в якості БПЗ, пересувається визначеним для нього маршрутом на рівні голови колони, яка охороняється. ТПЗ прямує за колоною.

Дрібні групи противника, які виявлені на флангах (в тилу) колони основних сил, БПЗ (ТПЗ) знищують, після чого продовжують виконання завдання. У разі нападу противника, що переважає, вони займають вигідний рубіж і не допускають прориву його до колони, яка охороняється. Нерухома бокова застава виходить на визначений рубіж (пункт), займає його, організовує оборону і перебуває на ньому до зазначеного часу або сигналу командира, який її вислав, і діє надалі відповідно до його вказівок. У разі нападу противника сковує його боєм, забезпечує проходження колони, після чого виходить з бою, відривається від противника і продовжує рух за своїм маршрутом.

При зміні завдання (напрямку руху) батальйону (роті) підрозділ похідної охорони за вказівкою старшого командира швидко виходить на новий маршрут (напрямок) руху і продовжує виконувати завдання або приєднується до основних сил і здійснює марш у їх складі (в якості ТПЗ).